

Nr 349.

Av herrar **Håstad** och **Svedman**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 180, angående organisationen av försvarsväsendets centrala förvaltning.*

En grundläggande princip enligt såväl 1941 års förvaltningsutrednings förslag som propositionen nr 180 med avseende på den anskaffning, som föreslås omhänderhavas av krigsmaterielverket, torde vara att denna anskaffning skall ske på rekvisition av och för de militära förvaltningsmyndigheternas räkning. Den materiel, som sålunda anskaffats, skall överlämnas till respektive förvaltningsmyndigheter, bland vilkas förnämsta uppgifter ingår förrådshållning av materiel vare sig denna inlägges i truppförråd eller centrala förråd. I krigsmaterielverkets uppgifter bör sålunda icke ingå förrådshållning av färdig krigsmateriel. I överensstämmelse härmed föreslog även 1941 års förvaltningsutredning, att de centrala ammunitionsförråd, vilka genom ammunitions- (krigsmateriel-)nämndens försorg inrättats under upp- rustningsperioden och vilka innehålla av de militära förvaltningarna, och därvid till övervägande delen för arméns räkning, beställd ammunition, under normala fredsförhållanden skulle ställas under förvaltning av arméförvaltningens tygdepartement.

Från den ovan angivna och eljest gällande grundregeln beträffande förrådshållningen göres emellertid i propositionen nr 180 ett avsteg beträffande de centrala ammunitionsförråden. Dessa benämnas (sid. 152) industriförråd och det angives att desamma, i motsats till vad som av 1941 års förvaltningsutredning föreslagits, skola sortera under krigsmaterielverket på samma sätt som vissa till olika industriföretag anslutna, för den krigsindustriella tillverkningen avsedda förråd av råvaror och halvfabrikat etc.

På vilken grund de centrala ammunitionsförråden benämnas industriförråd och i förvaltningshänseende jämföras med dylika är ovisst. Ammunitionsförråden innehålla färdiga ammunitionseffekter, såsom granater, tändrör, laddningshylsor, stridsladdningar, krut o. s. v. Dessa ammunitionseffekter äro i betydande omfattning sammansatta till färdiga skott.

Ammunition i centralförråd är med andra ord av tekniska skäl befintlig i olika sammansättnings- (apertings-)stadier. Denna princip har alltid tillämpats vid militära centralförråd av ammunition och innebär intet nytt eller någon omständighet, som kan motivera att de jämföras med industriförråd av råvaror och halvfabrikat. Att sistnämnda slag av förråd kunna sortera under krigsmaterielverket kan vara naturligt, i den mån som denna myndighet och icke fabriksverket anses böra syssla med produktions- och lagerhållningsuppgifter.

Beträffande de centrala ammunitionsförråden torde emellertid intet skäl

föreligga till avsteg från den eljest gällande regeln, att förrådshållning av krigsmateriel skall åvila de militära förvaltningsmyndigheterna. Härför tala såväl militära som tekniska och förvaltningsmässiga skäl.

Ur militär synpunkt komma med de föreslagna anordningarna följande olägenheter att inträda. Ersättningsammunitionen kommer att förvaras dels i förråd stående under krigsmaterielverket, dels i förråd lydande under tygdepartementet. Vid beställningar av ammunition bliva under sådana förhållanden tre myndigheter inkopplade, nämligen ÖB (försvarsstaben), krigsmaterielverket och vederbörlig militär förvaltning (tygdepartementet). En mera rationell lösning ernås om en enda myndighet handhar förråden med ersättningsammunition, varigenom beställningsförfarandet och ammunitionsersättningen förenklas, en omständighet, som får sin särskilda betydelse i krigstid. Att krigsmaterielverket i god tid underrättas om avgången och behov av ny ammunition kan självfallet utan svårighet ske oberoende av förrådets lydnadsställning.

Det bör vidare framhållas, att vissa av de nu under krigsmaterielnämnden sorterande centralförråden äro så belägna, att de direkt lämpa sig som etappförråd.

Ammunition indelas efter vissa grunder i tillverkningspartier, vilka kontinuerligt eller eljest på grund av vid skjutning inträffande oregelmässigheter undergå teknisk undersökning omfattande bl. a. skjutprov vid tygdepartementets provskjutningscentral. Dylika provskjutningar måste även företagas, innan viss ammunition utlämnas till truppen för att för denna skall kunna angivas de s. k. ammunitionsgrundvärden, på vilket tillämpandet av de moderna artilleristiska beräkningsmetoderna vilar. Arméns tekniska förvaltningsmyndighet måste bl. a. för här avsedda ärenden äga ett särskilt organ, vilket jämväl handhar redovisnings- och andra förvaltningsangelägenheter beträffande i arméns egna trupp- och centralförråd befintlig ammunition. Det förefaller då vara mindre rationellt och även oekonomiskt att för samma förvaltningsuppgift tillskapa en dubbelorganisation, i all synnerhet som detta, enligt vad förut anförts, innebär ett avsteg från den eljest tillämpade principen beträffande krigsmaterielens förrådsförvaltning.

Sålunda föreslås,

att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 180 måtte uttala sig för att de genom ammunitions- (krigsmateriel-)nämndens försorg inrättade centralförråden av ammunition skola ställas under förvaltning av arméns centrala tygförvaltningsmyndighet.

Stockholm den 10 april 1943.

Elis Håstad.

Gust. Svedman.